

Sygn. akt IV U 416/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 września 2018r. w S.

odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 27 kwietnia 2018r., znak:(...)

w sprawie J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość renty rodzinnej (o rozliczenie renty rodzinnej za 2013r.)

I. oddala odwołanie,

II. odstępuje od obciążania J. S. kosztami postępowania.

Sygn. akt: IV U 416/18 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 27 kwietnia 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.127 i 133 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 22 lipca 1992r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty odmówił J. S. prawa do rozliczenia renty rodzinnej za 2013r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że decyzją z 7 marca 2013r. przyznał ubezpieczonej J. S. prawo do renty rodzinnej od 26 stycznia 2013r., przy czym wypłata świadczenia została zawieszona z uwagi na osiągnięcie przez ubezpieczoną przychodów w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego wynagrodzenia. W 2017r. organ rentowy dokonał rozliczenia renty rodzinnej za 2014r., a w 2018r. dokonał rozliczenia renty rodzinnej za 2015r. i 2016r. W dniu 19 kwietnia 2018r. ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o rozliczenie renty rodzinnej za 2013r., jednakże obecnie rozliczenie takie nie jest możliwe. Zarówno ubezpieczona, jak i jej pracodawca do końca lutego 2014r. nie dopełnili obowiązku wynikającego z art.127 ustawy emerytalnej ,tj. zawiadomienia ZUS o wysokości przychodu osiągniętego przez ubezpieczoną za 2013r. Tymczasem zgodnie z art.133 ust.1 pkt 2 ustawy emerytalnej w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy wysokości świadczenia, podwyższone (tu rozliczone) świadczenie wypłaca się poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do świadczenia lub do świadczenia w wyższej kwocie, jednak nie wcześniej niż za okres 3 lat wstecz od dnia ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości, jeżeli przyznanie niższych świadczeń było następstwem błędu

organu rentowego. Rok 2013 nie wchodzi w powyższy trzyletni zakres czasowy (decyzja z 27 kwietnia 2018r. k.58 akt o rentę rodzinną).

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła J. S. wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że przysługuje jej prawo do rozliczenia renty rodzinnej za 2013r. W uzasadnieniu stanowiska wskazała, że po śmierci męża zakład pracy jej męża przygotował dla niej wnioski o rentę rodzinną, jednakże ZUS po rozpoznaniu tego wniosku stwierdził, że nie spełnia ona przesłanek do renty rodzinnej. Ubezpieczona uznała, że istotnie nie spełnia warunków do takiej renty, gdyż pracuje, a dzieci są pełnoletnie (31 i 33 lata). Jednakże w 2017r. otrzymała informację, że organ rentowy wystąpił do jej pracodawcy o informację o osiągniętych przez nią dochodach w latach 2014-2016, a następnie otrzymała decyzje o rozliczeniu renty rodzinnej za rok 2014, 2015, 2016. Obecnie uświadomiła sobie, że renta rodzinna za 2013r. również powinna zostać rozliczona. Ubezpieczona wskazała ponadto, że w 2016r. wystąpiła do organu rentowego o emeryturę, a mimo to organ rentowy nie dokonał rozliczenia renty rodzinnej za 2013r., a wtedy był jeszcze czas na takie rozliczenie (odwołanie k.1 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację i podstawę prawną wskazaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.2 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu (...) zmarł S. S. (odpis skrócony aktu zgonu k.5 akt o rentę rodzinną). W dniu 26 lutego 2013r. wpłynął do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. wniosek ubezpieczonej J. S. o rentę rodzinną po mężu S. S. (wniosek o rentę rodzinną k.1-4 akt o rentę). Wraz z wnioskiem o rentę rodzinną złożone zostało oświadczenie na druku ZUS-RW (oświadczenie emeryta-rencisty o zamiarze osiągania lub nieosiągania przychodu), w którym wskazano, że zamiarem rencisty jest osiąganie przychodu w wysokości powodującej zawieszenie świadczenia - w wysokości 4 400 złotych brutto. Jako osobę składającą oświadczenie wskazano wnioskującą o rentę rodzinną ubezpieczoną J. S. (oświadczenie z 26 lutego 2013r. k.22 akt o rentę rodzinną). W toku rozprawy ubezpieczona zaprzeczyła, aby na w/w wniosku widniał jej podpis (wyjaśnienia ubezpieczonej k.8-8v akt sprawy).

Po rozpoznaniu powyższego wniosku o rentę rodzinną, decyzją z 7 marca 2013r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej J. S. rentę rodzinną od 26 stycznia 2013r., tj. od dnia śmierci męża na stałe. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że zawiesza wypłatę świadczenia z powodu osiągania przychodu w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego wynagrodzenia oraz że wznowienie wypłaty nastąpi na wniosek ubezpieczonej (decyzja z 7 marca 2013r. o przyznaniu renty rodzinnej k.28-29). W pouczeniu stanowiącym integralną część decyzji wskazano, że w celu ustalenia, czy zachodzą okoliczności powodujące zawieszenie prawa do renty rodzinnej albo wstrzymanie wypłaty lub zmniejszenie jej wysokości rencista ma obowiązek powiadomić organ rentowy o łącznej kwocie przychodu osiągniętego w roku kalendarzowym lub w poszczególnych miesiącach - w terminie do końca lutego następnego roku (pkt VII pouczenia zawartego w decyzji z 7 marca 2013r. k.28v akt o rentę rodzinną).

W chwili przyznania ubezpieczonej renty rodzinnej ubezpieczona – do 31 maja 2016r. pozostawała w zatrudnieniu w Szkole Podstawowej w S. powiat (...) na stanowisku nauczyciela. Po przyznaniu ubezpieczonej renty rodzinnej ani ubezpieczona, ani jej pracodawca nie składali do organu rentowego informacji o wysokości przychodu osiągniętego przez ubezpieczoną w poprzednim roku kalendarzowym (okoliczność niesporna).

W dniu 1 czerwca 2016r. ubezpieczona wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o emeryturę nauczycielską. Do wniosku załączyła świadectwo pracy wystawione przez Szkołę Podstawową w S. oraz zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1999-2015 wystawione w dniu 23 maja 2016r. przez Gminny Zespół (...) w K. (świadectwo pracy i zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k.7-10 akt emerytalnych). Decyzją z 27 czerwca 2016r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę od 1 czerwca 2016r. (decyzja z 27 czerwca 2016r. o przyznaniu emerytury k.25 akt emerytalnych za wnioskiem z 1 czerwca 2016r.).

W dniu 28 listopada 2017r. ubezpieczona wystąpiła do organu rentowego o emeryturę w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego. Decyzją z 21 grudnia 2017r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę od

1 listopada 2017r. i obliczył jej wysokość wg zasad określonych w art.26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że przedmiotowa emerytura zostaje zawieszona, gdyż jest świadczeniem mniej korzystnym od emerytury przyznanej na podstawie art.88 ustawy Karta Nauczyciela (decyzja z 21 grudnia 2017r. o przyznaniu emerytury k.5 akt emerytalnych za wnioskiem z 28 listopada 2017r.).

W dniu 12 grudnia 2017r. organ rentowy wystąpił do Gminnego Zespołu (...) w K. o dostarczenie zaświadczenia stwierdzającego wysokość przychodu osiągniętego przez ubezpieczoną w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014r., od 1 stycznia do 31 grudnia 2015r. oraz od 1 stycznia do 31 grudnia 2016r. w rozbiciu na poszczególne miesiące (pismo organu rentowego z 12 grudnia 2017r. skierowane do Gminnego Zespołu (...) w K. k.32 akt o rentę rodzinną). W dniu 20 grudnia 2017r. wpłynęło do organu rentowego pismo Gminnego Zespołu (...) w K. z 15 grudnia 2017r. zawierające dane o wysokościach przychodów osiągniętych przez ubezpieczoną w poszczególnych miesiącach na przestrzeni od stycznia 2014r. do czerwca 2016r. (pismo Gminnego Zespołu (...) w K. z 15 grudnia 2017r. k.33-34 akt o rentę rodzinną).

W oparciu o powyższe dane, decyzją z 29 grudnia 2017r. organ rentowy rozliczył rentę rodzinną ubezpieczonej w związku z osiągniętym dochodem w 2014r. stwierdzając, że w 2014r. renta rodzinna podlegała zmniejszeniu i zawieszeniu na łączną kwotę 22 745,90 złotych i po rozliczeniu ubezpieczonej przysługuje zwrot świadczenia w kwocie 17 069,84 złotych brutto, co do wypłaty stanowi 13 981,41 złotych (decyzja z 29 grudnia 2017r. o rozliczeniu renty rodzinnej i zwrocie świadczeń k.39 akt o rentę rodzinną). Kolejnymi decyzjami z 2 lutego 2018r. i 26 lutego 2018r. organ rentowy dokonał rozliczenia renty rodzinnej ubezpieczonej odpowiednio za 2015r. i 2016r. stwierdzając, że ubezpieczonej przysługuje zwrot świadczenia w wysokości odpowiednio 17 442,56 złotych brutto (14 084,73 złotych netto) za 2015r. i 9 696,35 złotych brutto (7 879,68 złotych netto) za 2016r. (decyzja z 2 lutego 2018r. k.47 akt o rentę rodzinną i decyzja z 26 lutego 2018r. k.52 akt o rentę rodzinną).

W dniu 23 kwietnia 2018r. wpłynął do organu rentowego wniosek ubezpieczonej o rozliczenie renty rodzinnej za 2013r. Do wniosku ubezpieczona załączyła informację o wysokości przychodu osiągniętego z tytułu zatrudnienia w 2013r. w rozbiciu na poszczególne miesiące (wniosek o rozliczenie renty rodzinnej za 2013r. k.54-55 akt o rentę rodzinną). Po rozpoznaniu powyższego wniosku zaskarżoną decyzją z 27 kwietnia 2018r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do rozliczenia renty rodzinnej za 2013r. z przyczyn wskazanych na wstępie uzasadnienia (decyzja z 27 kwietnia 2018r. k.58 akt o rentę rodzinną).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej J. S. podlegało oddaleniu.

Przedstawione wyżej ustalenia, oparte o analizę akt o rentę rodzinną oraz akt emerytalnych ubezpieczonej, prowadzą do wniosku, że organ rentowy nie dokonywał na bieżąco rozliczenia renty rodzinnej ubezpieczonej za okres od przyznania tej renty do chwili nabycia przez ubezpieczoną emerytury w związku z ustaniem stosunku pracy (z dniem 1 czerwca 2016r.). Rozliczenia renty rodzinnej za rok 2014 organ rentowy dokonał dopiero na koniec roku 2017 - decyzją z 29 grudnia 2017r., a rozliczenia renty rodzinnej za 2015r. i 2016r. odpowiednio decyzją z 2 lutego 2018r. i 26 lutego 2018r. (vide: ustalenia faktyczne). Powyższe rozliczenia nastąpiły po tym jak organ rentowy z urzędu – pismem z 12 grudnia 2017r. - wystąpił do pracodawcy ubezpieczonej o nadesłanie informacji o przychodach ubezpieczonej osiągniętych w latach 2014-2016 (pismo k.32 akt o rentę rodzinną). Należy podkreślić, że ubezpieczona, mimo pouczenia zawartego w decyzji z 7 marca 2013r. o przyznaniu renty rodzinnej, nie przedkładała organowi rentowemu, po zakończeniu roku kalendarzowego informacji o wysokości przychodu osiągniętego w poprzednim roku z tytułu zatrudnienia. Nie uczynił tego również pracodawca ubezpieczonej. Obowiązki w tym zakresie nakładają na rencistę i pracodawcę przepisy art.127 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W ocenie Sądu, okoliczności sprawy uzasadniają stwierdzenie, że brak informacji od ubezpieczonej o wysokości przychodu osiągniętego w poprzednim roku kalendarzowym, miał wpływ na niedokonanie przez organ rentowy rozliczenia renty rodzinnej po upływie danego roku kalendarzowego – tu za 2013r. Ustalenia Sądu pokazują jednak, że organ rentowy – mimo braku informacji o wysokości przychodu za 2013r. - miał możliwość dokonania

rozliczenia renty rodzinnej za ten rok. Możliwość taka zaistniała w 2016r., kiedy to do wniosku o emeryturę z 1 czerwca 2016r. ubezpieczona załączyła zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 23 maja 2016r. obejmujące przychody m.in. za 2013r. (k.10 akt emerytalnych). Z nieznanymi przyczyn organ rentowy zaniechał wówczas takiego rozliczenia i dopiero pod koniec 2017r. wystąpił do byłego pracodawcy ubezpieczonej o szczegółowe informacje o wysokości miesięcznych przychodów ubezpieczonej za lata 2014-2016, a następnie dokonał rozliczenia renty rodzinnej za wskazane lata (vide: powyższe ustalenia i rozważania).

Sytuacja, w której organ rentowy miał podstawy do rozliczenia renty rodzinnej za 2013r. i ustalenia ewentualnej kwoty renty do zwrotu, a mimo to nie dokonał takiego rozliczenia, świadczy o błędzie organu rentowego. Kwestie wypłaty świadczeń, których wysokość została ponownie ustalona i są to świadczenia za okres już miniony reguluje przepis art.133 ust.1 pkt 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.). Przepis ten ma charakter bezwzględnie obowiązujący i wprowadza ograniczenie okresu, za który możliwa jest wypłata wyrównania świadczenia (zwrot świadczenia) stanowiąc, że w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa od świadczenia lub jego wysokości przyznane lub podwyższone (tu: rozliczone za miniony okres) świadczenie wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do jego podwyższenia, jednak nie wcześniej niż za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy (tu: rozliczenie wysokości renty), jeżeli przyznanie niższych świadczeń było następstwem błędu organu rentowego. Jak wskazano, organ rentowy już w 2016r. miał możliwość rozliczenia renty rodzinnej ubezpieczonej za 2013r., gdyż wraz z wnioskiem emerytalnym ubezpieczona przedłożyła zaświadczenie o wysokości przychodu za 2013r. Organ rentowy zaniechał jednak takiego rozliczenia, co obecnie nakazuje kwalifikować zaistniałą sytuację jako błąd organu rentowego i każe ocenić obecny wniosek ubezpieczonej (z 23 kwietnia 2018r.) o rozliczenie renty rodzinnej za 2013r. w kontekście w/w regulacji art.133 ust.1 pkt 2 ustawy emerytalnej. Ocena taka prowadzi zaś do wniosku, że brak jest podstaw do dokonania żądanego przez ubezpieczoną rozliczenia renty rodzinnej za 2013r., gdyż 3 lata poprzedzające bezpośrednio miesiąc kwiecień 2018r. ,tj. miesiąc zgłoszenia wniosku przez ubezpieczoną, za które możliwa jest wsteczna wypłata świadczeń, kończy się na miesiącu marcu 2015r.

W tym miejscu, na marginesie wskazać jeszcze należy, że w toku procesu ubezpieczona zakwestionowała podpis na załączonym do wniosku o rentę rodzinną oświadczeniu w przedmiocie wysokości osiąganego przychodu, twierdząc, że nie jest to jej podpis (oświadczenie na k.22 akt o rentę rodzinną). Sąd przyjął to twierdzenie ubezpieczonej, jednakże okoliczność ta w całości kształcie okoliczności sprawy nie zmienia dokonanej oceny. Ubezpieczona otrzymała decyzję z 7 marca 2013r. o przyznaniu renty rodzinnej, w której zawarta była decyzja o zawieszeniu wypłaty tej renty oraz informacja, że wznowienie wypłaty renty nastąpi na wniosek rencisty, a także pouczenie o obowiązku przedkładania informacji o wysokości przychodu osiągniętego w poprzednim roku kalendarzowym. Ubezpieczona pouczona została zatem o warunkach wznowienia wypłaty renty i danych potrzebnych do jej rozliczenia po zakończeniu roku kalendarzowego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 kpc oddalił odwołanie ubezpieczonej.

Z uwagi na okoliczności sprawy, rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd oparł o przepis art.102 kpc.